

TUSSENTIJDSE RAPPORTAGE ONDERZOEK LNV 2002

1. **Datum** : Tussentijdse rapportage 2002 , 17 juni 2002
2. **Programma nummer** : 400 II Systeeminnovatie Biologische Beschermd Teelten
3. **Projectnummer** : 414406
4. **Projectleider** : Henny van Gurp
Tel nr : 077-3978321
E-mailadres : H.A.J.M.van.Gurp@ppo.dlo.nl
5. **Start- en einddatum onderzoek** : 1 januari 2002 t/m 31 december 2002

6. Beoogde resultaten gedurende 1^e halfjaar van het project.

Februari 2002: (startpunt project Verkenningen en praktijkontwikkelingen)

Brede kennismarkt in Horst. Er wordt kennis geleverd vanuit alle sectoren (BIOM, BIObolbroei, BIO-boom, BIO-fruittelent, Bio-kas, BIOM-paddestoelen, etc). Vanuit dit project wordt bijgedragen vanuit BIO-kas en BIOM-paddestoelen. De doelgroep is de primaire sector (gangbare en biologische telers, LTO en platform Biologica), adviseurs/intermediairs, maatschappelijke organisaties, afzetorganisaties, onderwijs, (regio)beleidsmedewerkers LNV, gemeenten en provincies.

Tijdens deze activiteit worden de bestaande kennis, laatste praktijkontwikkelingen en verkenningen op een marktplaats bij elkaar gebracht en geïnventariseerd.

Mei 2002:

Excursiemiddag biologische praktijkbedrijven.

Inventarisatie ontwikkelingen en knelpunten in de praktijk en broedplaats creëren voor oplossingsrichtingen.

7. Gerealiseerde resultaten gedurende 1^e halfjaar van het project

Het startpunt van dit project zou een brede kennismarkt van biologische teelten zijn in februari 2002. Deze kennismarkt is verplaatst naar september 2002. Tijdens deze kennismarkt zou de bestaande kennis geïnventariseerd worden. Deze bestaande kennis is nu geïnventariseerd middels het organiseren en bezoeken van diverse excursies/bijeenkomsten met de primaire doelgroep. De bijeenkomsten die in het kader van project 414407 Biokas zijn georganiseerd, zijn hierbij een goed alternatief gebleken om kennis te vergaren.

Informatie-uitwisseling over de praktijkontwikkelingen en de lopende projecten heeft hierbij uitgebreid plaatsgevonden. In het eerste halfjaar is veel informatie verzameld door de projectleider om de notitie in de tweede helft van 2002 te kunnen schrijven.

Hieronder volgt kort en bondig een tussenstand wat de inventarisatie van de praktijkontwikkelingen en knelpunten in de praktijk heeft opgeleverd in het eerste halfjaar van 2002.

Knelpunten van recente omschakelaars naar biologische teelt:

- * moeizame afzet in 2001
- * onbekendheid met biologische teeltwijze
- * arbeidsproblematiek door intensievere teeltwijze
- * angst dat gemaakte afspraken met handel niet worden nagekomen (afhankelijkheid)
- * lagere opbrengst/m² kas
- * geen stimulans vanuit omgeschakelde biol. telers, eerder remmende werking door voorbeelden waar het fout gaat
- * collega zit niet "om de hoek" in kader van kennisuitwisseling
- * beschikbaarheid biologische mest en prijsstelling mest

- * loslaten van specialisatie en machinepark (sorteerders)
- * grotere teeltrisico's per m² kas, geen ontheffing van Minas en AMVB etc.
- * rentabiliteit onder druk (investeringen per m² zijn hoog, dus economische redenen zijn bij omschakelaars belangrijk. De tijd dat ondernemers omschakelden vanuit idyllische overwegingen lijkt voorbij.

Knelpunten vanuit bestaande biologische telers :

- * verkrijgbaarheid biologisch zaad bladgewassen en uitgangsmateriaal siergewassen
- * stagnerende afzet in 2001 (en 2002) glasgroenten, geheel ontbreken afzet sierteeltgewassen
- * geen ruime vruchtwisseling mogelijk bij groenten (zelfde familie), daardoor moeilijk beheersbaar maken van ziekten en plagen,
- * vooral optreden van bodemziekten is knelpunt : phomopsis en pythium in komkommer, wortelduizendpoot op zwaardere gronden, aaltjes toenemend probleem door (te) intensieve vruchtwisseling
- * optreden van bovengrondse ziekten: mycosphaerella komkommer, bladluizen in alle gewassen, bij bladgewassen valse meeldauw en bladluizen.
- * N-norm van 170 kg dierlijke N/ha is veel te laag voor glastuinbouw, vooral voor vruchtgroentegewassen : hierdoor ecologisch aanvaardbare nutriëntenvoorraad niet na te streven. Op lange termijn ernstig tekort
- * tekort aan zuivere vloeibare meststoffen, de te verkrijgen meststoffen zijn erg prijzig.
- * afstemmen bemesting aan milieueisen en gelijktijdig behoud van bodemvruchtbaarheid en optimale productie is moeilijk.
- * GNO's moeten lang traject van toelating doorlopen en komen daardoor traag of niet beschikbaar voor biol. teler. Fabrikant vindt biologische markt te klein om voldoende omzet te behalen met deze middelen.

De brainstorm over nieuwe implementatie- dan wel ontwikkelingsprojecten, aansluitend op belangrijke knelpunten die innovatieve nieuwe teeltsystemen in de weg staan, vindt vanaf juni 2002 plaats.

8. Confrontatie van de uitgevoerde activiteiten met oorspronkelijk projectplan en fasering, afwijkingen aangeven en motiveren.

Het oorspronkelijke plan om al in februari 2002 een kennismarkt te organiseren is vertraagd door organisatorische redenen buiten dit project. Deze kennismarkt vindt wel gewoon doorgang in de geplande vorm, maar nu in september 2002. Dit betekent dat er een verschuiving van activiteiten en input vanuit de DLO-instituten en de vakgroep Biologische Bedrijfssystemen van Arina van Bruggen (WUR) naar de tweede helft van 2002 plaats vindt. Daarom is het budget in de eerste helft van 2002 minder uitgeput dan oorspronkelijk de bedoeling was.

9. Gerealiseerde kennisoverdracht en betrokkenheid richting LNV- beleid

Het oorspronkelijk plan om de beleidsmakers van LNV te betrekken bij de kennismarkt blijft gehandhaafd. Dit zou echter oorspronkelijk in februari hebben plaatsgevonden. Dit gebeurt nu op 19 september 2002. De conceptnotitie zal na de kennismarkt in september worden aangeboden aan de diverse geledingen uit het bedrijfsleven en de beleidsorganisaties (klankbordgroep). Dit was oorspronkelijk al in de zomer van 2002 gepland. Maar door de verplaatsing van de kennismarkt, is het niet zinvol om nu al een conceptnotitie te produceren, daar er nog kennishiaten zouden kunnen bestaan.

10. Gerealiseerde kennisoverdracht en betrokkenheid richting bedrijfsleven en andere doelgroepen (bijv. maatschappelijke groeperingen)

Er heeft wel veel kennisoverdracht plaatsgevonden met het primaire bedrijfsleven. Dit vond vooral plaats tijdens de bijeenkomsten/excursies op biologische bedrijven en de bijeenkomsten in het kader van project 414407 met de biologische innovators op 28 februari 2002 en op 8 april met de biologische optimalisators.

11. Samenwerking binnen kennisinstellingen binnen project en de samenwerking met andere instellingen

Er is nog weinig samengewerkt in het eerste halfjaar. Inmiddels is de samenwerking op gang gekomen middels de voorbereidingen van de kennismarkt van september 2002.

Henny van Gorp, 17 juni 2002